

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Vtrùm amor quem erga seipsum Deus habet, sit amicitæ, an
concupiscentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUINTA.

Vtrum, & ad quæ, detur in Deo appetitus innatus.

I. *An detur in Deo appetitus innatus.* **Q**UÆSTIO hæc, & parvi momenti est, & tota ferme de modo loquendi, eaque de causâ non est illi diuinus inherendum.

II. *Quid sit appetitus innatus.* Ut verò clariùs procedamus, notandum, appetitum innatum, ut supra dictum est, Disp. 13. sect. 2. esse propensionem alienius ad bonum suum. Hæc porrò propensio, ut propriè constituat appetitum innatum, videtur distinctionem realem àre, quam appetit, requirere; nihil quippe appetit seipsum.

III. *Pater æternus habet appetitum innatum ad producendum Filium.* Hinc infero primò, Patrem æternum habere appetitum innatum ad Filium, & generationem passivam; ab his namque realiter distinguitur. Idem est de Patre & Filio respectu Spiritus Sancti, & Spirationis similiter passivæ; eadem enim utrobique est ratio.

IV. *Omnipotentia habet appetitum innatum ad creaturas.* Infero secundò, Omnipotentiam in Deo habere propensionem innatam, seu appetitum ad communicandum se creaturis. Ratio est: inprimis enim hic intercedit distinctio realis: deinde creaturæ sunt aliquo modo bonum Dei, utpote quas producendo, virtutem suam ostendit, & administrando, sapientiam.

V. *Distinctio virtualis non fundat appetitum innatum propriè dictum.* Infero tertio: In iis inter quæ in divinis datur distinctio tantum virtualis, non reperitur appetitus innatus propriè dictus; defectu scilicet distinctionis, quam ad huiusmodi appetitum requiri diximus realem. Essentia itaque respectu Paternitatis, intellectio respectu volitionis, &c. non habent appetitum innatum, nisi ad summum virtualem. Ratio est, nam, ut supra diximus, quo passu distinctio, eodem procedit appetitus; ad appetitum itaque realem necessaria est distinctio realis, ad virtualem sufficit virtualis.

VI. *Vbi nulla distinctio, nullus appetitus.* Infero quartò: Ubi nulla est distinctio, nullum esse appetitum. Malè ergo asserunt nonnulli in intellectu ad seipsum, & in volitione etiam ad seipsum, dari appetitum innatum: inò hoc idem affirmant de iustitiâ, misericordiâ, & reliquis Dei Attributis, quæ omnia dicunt habere appetitum innatum ad seipsa. Sed contrâ: quamvis namque omnes in sole appetitum innatum statuunt ad lucem, in igne ad calorem, &c. nullus tamen in sole appetitum statuit ad seipsum, nec in re ullâ ad aliquid à se non distinctum.

VII. *Volitio terminata ad Omnipotentiam, non habet appetitum innatum ad illam.* Dices: Volitio divina terminari potest ad iustitiam, vel omnipotentiam: Deus enim, ut Sectione primâ diximus, amat se, & perfectiones suas intrinsecas; ergo volitio Divina habet appetitum ad illas, cum tamen ab eâ realiter non distinguantur; ergo dari potest appetitus innatus ad aliquid non distinctum. Respondetur primò: inter volitionem & Iustitiam, ac reliqua Attributa, dari distinctionem saltem virtualem; hæc autem, ut numero quinto dixi, sufficit ad appetitum innatum virtualem fundandum; alia autem inter hæc non reperitur.

VIII. *Appetitus innatus & elicitus in quo distinguantur.* Respondetur secundò: Volitionem divinam terminatam ad Omnipotentiam, Iustitiam, & reliqua Attributa, esse ad modum appetitus potius eliciti, quam innati; ad ea enim terminatur tanquam ad objecta, & intentionaliter, non ex inclinatione & quasi pondere naturæ. In hoc ergo, inter alia, differunt appetitus innatus & elicitus,

quod hic essentialiter requirat potentiam intentionalem, ut intentionalem, modòque semper intentionali in terminum tendat, tanquam in objectum: appetitus verò innatus, etsi interdum sit etiam actus intentionalis, non tamen tendit intentionaliter, nec terminum respicit ut objectum, sed modo rebus intentionalibus & non intentionalibus communi.

Exempli gratia, actus voluntatis quo homo quispiam appetit divitias; hic, inquam, actus, respectu variorum, & secundum diversum modum tendendi, est & appetitus elicitus, & innatus. Respectu itaque divitiarum, in quas tendit intentionaliter, & tanquam in objectum, est appetitus elicitus; at verò prout respicit suam durationem, ubicationem & alias affectiones sibi connaturaliter debitas, est appetitus innatus. Unde etiam infero, actum voluntatis, quando supra se reflectit, esse respectu sui appetitum elicitem, non innatum, ob rationes jam allatas.

SECTIO SEXTA.

Vtrum amor quem erga seipsum habet Deus, sit amicitia, an concupiscentia.

AD hujus decisionem quæstionis, notanda differentia inter amorem seu affectum concupiscentia, benevolentia, & amicitia, quam optimè declarat P. Erice hic, tract. secundo, Disputatione decima-quartâ, cap. 3. Amor ergo *Concupiscentia* est affectus quo nobis ipsis aliquid amamus, & in illud tendimus ut est bonum nostrum, in proprio scilicet commodo sistendo; ut cum quis doctrinam desiderat, non quod per eam prodesse aliis possit, sed quia ipsi bona est & commoda. *Benevolentia* est actus quo alteri bonum volumus quia illius bonum est, ex affectu nimirum erga eum, & complacentiâ in illius personâ. *Amicitia* denique idem affectus est cum benevolentia, sed amorem reciprocum requirit, & ut persona amata amantem redamet, estque *mutua benevolentia*: quo sensu dixit Aristoteles 9. Ethic. cap. 5. & S. Thomas 2. 2. quæst. vigesima-septimâ, artic. secundo Corp. benevolentiam esse initium amicitia, seu amicitiam inchoatam: habent se proinde amicitia & benevolentia ut includens & inclusum.

Hinc ad quæstionem respondeo, amorem, quem vel Pater æternus, vel alia Divina Persona ad seipsam habet, sibi que per actum complacentiæ vult sua bona intrinseca, non esse amorem amicitia. Ratio est clara; ad amorem enim, secundum omnes, requiritur distinctio, seu alteritas: Pater autem non distinguitur, nec est alter à seipso.

Si verò sermo sit de amore Patris æterni erga Filium, & universim unius Personæ Divinæ erga aliam, P. Erice citatus negat num. decimo-octavo, amorem illum esse affectum amicitia, defectu etiam alteritatis: ad amicitiam namque, inquit, requiritur distinctio, non personalitatum, sed naturarum. Ait itaque ad amicitiam, per accidens se habere distinctionem Personarum, per se verò requiri distinctionem naturarum, sicque addit, si duæ naturæ terminarentur eadem personalitate, posse inter eas intercedere amicitiam. Quæ sententia mihi videtur amplectenda. Nonnulli tamen consent, ad amicitiam sufficere distinctionem personalitatum.

Ratio

IX. *Exemplo de claratur differentia inter appetitum innatum & elicitem.*

Volitio respectu appetitus innati, elicitem.

I. *An Deus amet amicitia.*

Quomodo differant Concupiscentia, benevolentia, & amicitia.

II. *Amor Patris æterni ad seipsum, non est amor amicitia.*

III. *Non etiam amor unius Personæ Divinæ erga aliam, est propriè amicitia.*

IV. Ad amicitiam requiritur redamatio.

Ratio autem nostrae sententiae est: ad amicitiam enim, ex communi omnium consensu, requiritur redamatio, seu amor reciprocus, & ut persona amata, hujus amoris, alio amore respondeat: at in Patre aeterno, & Filio, eadem est voluntas & amor, & consequenter non distinctio amorum, sicque nec redamatio proprie dicta, nec amicitia.

V. Sitne amor Dei ad se dicendus amor concupiscentiae.

Uterius inquireret aliquis, si hic amor non sit amicitia, quis demum affectus sit? P. Erice n. 12. ait nec esse amorem amicitiae, nec concupiscentiae, sed affectum quandam medium, quem tamen numero 13. ait vocari posse concupiscentiam virtutalem. P. Arriaga hic, Disputatione vigesima-quarta, sectione quarta, subsec. secundam, num. 28. affectum illum Dei ad Divinas Personas absolute vocandum censet amorem concupiscentiae.

Ego amorem illum quo Persona aliqua Divina, sibi bona sua amat, existimo vocari posse concupiscentiae, seu charitatis propriae, cum non omnino sit ad alterum: Pater enim, esto realiter a Filio, & Spiritu Sancto distinguitur, a seipso tamen nullo modo est distinctus. Circa amorem vero illum quo una Persona fertur in aliam, Pater, exempli gratia, in Filium, puto nec esse amicitiam, ob rationem numero secundo & tertio, assignatam: nec etiam proprie concupiscentiam; non enim est usquequaque charitas propria; quamvis namque Pater quoad naturam identificetur cum Filio, realiter tamen etiam ab eo distinguitur. Tantum ergo deest huic actui de ratione amoris concupiscentiae, quantum Pater differt in omnimoda identitate cum Filio.

VI. Diversa ratio amoris unius Personae Divinae erga se, & erga alias Personam.

DISPUTATIO XXVII.

De amore creaturarum.

SECTIO PRIMA.

Vtrum Deus se amet propter creaturas.

I. Finis duplex Qui, seu cuius gratia, & finis Cui.

II. Finis duplex Qui, seu cuius gratia, & finis Cui.

III. Deus amare se ipsum potest propter creaturas.

IV.

DUPLEX hac in re est sententia: prima Durandi in tertio, dist. 27. quaest. secundam, num. 6. ubi asserere videtur, dici nullo modo posse, Deum se propter creaturas diligere. Secunda tamen aliorum opinio est, hoc nullam in se inordinationem aut indecentiam continere, ac proinde nihil esse cur Deo denegetur: ita P. Erice hic, tract. 2. disp. decima-quinta, cap. 3. P. Arriaga prima part. disp. 24. sect. 4. n. 30. & alii.

Ad clariorem huius rei intelligentiam, notandum; duplicem a Philosophis distingui finem, nempe finem *Qui*, seu *cuius gratia*, & finem *Cui*. Finis *Cui*, est res illa, vel persona, cui bonum amatur, Petrus exempli gratia, sanitatis. Finis *Qui*, seu, *Cuius gratia*, est bonum illud, quod alicui optamus, quodque per media obtinere nitimur, ut sanitas respectu Petri. Esti autem finis *Qui* ordinatur ad finem *Cui*, non tamen est medium respectu illius, cum ad illum acquirendum non ordinatur, sed est finis, & uterque integrat unum finem totalem: nec enim sanitatem in abstracto optamus, sed in Petro, sicque finis integer & adequatus est Petrus sanus, & ad eam in Petro efficiendam pharmaca velut media adhibentur. Quae fusius declarata sunt Disputatione 23. Physica, sect. prima.

Existimo itaque cum Erice citato, & aliis, posse Deum se ut finem *Qui* amare creaturis ut fini *Cui*. Imo, de facto Deus actu aliquo amat se ut bonum creaturarum; verum enim vult creaturis rationalibus beatitudinem, & consequenter vult se illis ut bonum ipsarum summum & ultimum: hoc autem est, Deum amare seipsum propter creaturas.

Confirmatur: Homo per actum sui vult & amat Deum sibi, tanquam suum bonum: qui tamen

men actus tantum abest, ut aliquid in se inordinati contineat, ut fide certum sit eum esse bonum & honestum: ergo actus, quo Deus amatur homini, nihil in se continet indecori, sicque non est cur quis refugiat eum Deo concedere: quicquid enim in se usquequaque perfectum est, ac decens, Deum dedecere non potest. Confirmatur secundum: Deus revera est bonus creaturis; ergo potest se sub hac ratione amare: omnis quippe bonitas, sub omni ratione qua amabilis est, amari potest.

Dices: In huiusmodi actu apparet indecentia; non enim est usquequaque perfectus; perfectior namque est actus ille quo Deus creaturas amat propter seipsum. Respondetur, non esse quidem actum ratione nostram usquequaque perfectum positivum, seu omnem in conceptu suo objectivo perfectionem involvere, esse tamen usquequaque perfectum negativum, id est, nullam in se continere imperfectionem.

Non est ergo necessarium ut omnis Dei actus, sive intellectus, sive voluntatis, sit usquequaque perfectus positivum, seu, ut omnem in se perfectionem ratione nostram complectatur, ut ostendi Disp. 22. sect. 5. num. 6. & sect. 6. num. quarto, & deinceps. Sic scientia qua Deus cognoscit, & potentia qua producere potest equum, non est formaliter tam perfecta ac scientia qua cognoscit, aut potentia qua potest producere Angelum, Realiter tamen loquendo, omnis actus divinus est etiam positivum perfectissimus, cum actus ejus omnes per conceptus nostros distincti, & separatim representati, a parte rei identificentur, sicque actus quivis, realiter loquendo, habet virtutem omnium, imo perfectionem omnem possibilem.

Dices secundum: Actus quo Deus amaret se propter creaturas, esset inordinatus; inverteret enim ordinem rerum; creaturae siquidem ordinantur ad Deum tanquam ad finem, non Deus ad creaturas, quod tamen fieret si Deus se propter eas amaret. Respondetur, creaturas quidem ad Deum tanquam ad finem ultimum naturam suam referri, utpote ad cuius gloriam

Hoc ulterius ostenditur exemplo actus sui in creatis.

V. Nulla in actu quo Deus amaret se propter creaturas, apparet indecentia.

VI. Non omnis actus divinus est ratione nostram perfectissimus.

VII. Actus, quo Deus se propter creaturas amaret, non foret inordinatus.

